

Asia: VN/16276/2024

Lausuntopyyntö; Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Sujuvoittaako ehdotus ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä riittävällä tavalla ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen tavoite 1 000 ampumaradasta vuosikymmenen loppuun mennessä?

Kahden luvan yhdistäminen yhdeksi voi sujuvoittaa prosessia ampumaradan perustajalle, mutta sen ei pidä heikentää ympäristöasioiden huomioimista tai myöskään seuranta. Kustannuksia syntyy silti ampumaradan perustajalle ja ylläpitäjälle, mutta mikäli vaaditut selvitykset kuten vesien tila, melumallinnus, vaadittava paras mahdollinen tekniikka ja tarkkailusuunnitelmat ovat vakioituja ja käsittelyaika kohtuullinen, se voi näkyä sujuvoitumisena ampumaradan vastuutaholle.

Onko ympäristönsuojelulakia tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti ampumaratalain soveltamisen ohella?

Ampumaratojen, varsinkin vanhojen ampumaratojen, jotka voivat olla pohja- tai pintavesien kannalta ongelmallisissa paikoissa ja/tai joissa on aiemmin käytetty lyijyhauheja, vapauttaminen ympäristöluvasta (siirtyminen yhteen lupa-alueeseen) voi olla ongelmallista. Syntyy kysymys, kuka tarkkailee ja varmistaa esimerkiksi valuvien vesien tilaa, jos paikka ei ole ympäristöviranomaisen tarkkailuohjelmassa. Vesiputovedirektiivi, pohjavesidirektiivi ja juomavesidirektiivi ovat erittäin vahvoja säädöksiä, toiminnassa on noudatettava vahvasti varovaisuus- ja huolellisuusperiaatetta. Se tarkoittaa, että pienikin mahdollisuus esimerkiksi pohjaveden pilaantumiseen estää toiminnan. Luvan käsittelijästä ja valvojasta riippumatta varovaisuus- ja huolellisuusvelvoite on toiminnanharjoittajalla. Pohjavesien pilaantumistapauksissa niiden palauttaminen takaisin lähtötilanteeseen on käytännössä mahdotonta tai erittäin kallista ja hidasta. Turvallisuusviranomaisilla ei ole kokemusta eikä osaamista vesiasioiden tarkasteluun lupavaiheessa, huomioimaan ilmastomuutoksen aiheuttamia lisääntyviä vaikutuksia tai seurantaan toiminnan ollessa käynnissä tai päättyessä.

Onko tehtävien siirtämisen seurauksena tarpeen muuttaa valtioneuvoston ohjesääntöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla?

Luvan myöntäjästä riippumatta, myöntämisen esteenä voi olla suunnittelualueen kaavatilanne, pohjaveden tai maaperän pilaantumisvaara, haitalliset terveysvaikutukset, luonnonsuojelualueen

läheisyys tai toiminnan vaikutukset naapureille esim. melu. Toiminnassa on edelleen noudatettava ympäristön kannalta parasta tekniikkaa ja toiminnanharjoittajan on oltava tietoinen ympäristövaikutuksista. Keskeisiä asioita ovat maaperän pilaamiskielto sekä pohjaveden pilaamiskielto. Tämän lisäksi havainnoista maaperän tai pohjaveden pilaantumisesta on ilmoitettava, toisin sanoen toiminnan harjoittajalla on oltava omavalvontajärjestelmä. Mikäli ampumaradat eivät olisi enää ympäristölupaviranomaisen tarkkailusuunnitelmassa, jonkun muun on katsottava, että vähintään omavalvonta toimii. Toimintaa varten myönnetty lupa ei anna oikeutta maaperän tai vesien pilaamiseen, vaikka pilaamista ei olisi luvassa erikseen kielletty tai vaikka lupa olisi virheellisesti myönnetty toiminnalle, joka tosiasiallisesti mahdollistaa pilaantumisen. Puhdistamisvastuun kannalta ei ole merkitystä sillä, onko aine tai jäte joutunut maaperään tai pohjaveteen vahingossa, huolimattomuudesta tai tahallaan. Vastuussa on aina ensisijaisesti pilaantumisen aiheuttaja. Toissijainen puhdistamisvastuu on kiinteistön omistajalla/ haltijalla. Tietyillä edellytyksillä vastuu puhdistamisesta saattaa siirtyä kunnalle.

Lyijyhaulien kieltoa harjoittelussa kaikilla pelkästään turvallisuusviranomaisen luvittamilla radoilla pitää vakavasti harkita. Maaperän ja vesien sekä melun omatarkkailusuunnitelman laatiminen on tärkeää ja siinä pitää olla lähtötilanne myös vesien osalta, ei vain melumallinnuksen osalta, sekä kuinka ammuksia kerätään maasta ja kierrätetään. Turvallisuusviranomaisten kouluttaminen ympäristöasioiden huomiointiin ampumaratojen tapauksissa ja mitä vaadittava paras mahdollinen tekniikka ampumaradoilla on. Uusia ulkotiloissa olevia ampumaratoja ei pidä perustaa pohjavesialueille, vedenoton kannalta tärkeille alueille tai tulvariskialueille.

Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta?

Riistanhoitoyhdistyksellä, ampuma- ja metsästysseuroilla sekä Puolustusvoimilla on ampumaratoja Etelä-Savossa noin 36 kpl (2016 selvitys, muutettu nykykuntarajoille). Vähenevän ja ikääntyvän väestön maakunnassa mahdollisuus perustaa uusia ampumaratoja lienee rajallinen, ellei Puolustusvoimat ja Naton sijoitus tai poliisit ota aktiivista otetta. Maakuntakaavassa on 22 ampumarataa tai ampumaradan melualueita merkittynä.

Mikäli ympäristöasioiden huomiointi siirtyy yhteen lupaan turvallisuusviranomaiselle, ilmoitus kunnan ympäristöviranomaiselle on silti syytä tehdä eli hieman Ruotsin mallin mukaan. Ongelmatilanteissa tai tarkkailusuunnitelman epäonnistuessa asia tulee esille kuitenkin ensimmäisenä paikalliselle viranomaiselle ja haitat ovat paikallisia.

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto